T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/665
KARAR NO : 2024/125
KARAR TR : 01/04/2024

ÖZET: Davacının ... Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdinin emeklilik nedeniyle sona ermesi sonrasında kıdem tazminatının ödenmediği iddiasıyla, İş Kanunu'ndan kaynaklanan kıdem tazminatının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H. U.
Vekili : Av. H. Ş. Y.
Davalı : Milli Eğitim Bakanlığı
Vekili : Av. M. Y.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 04/11/1987-17/01/2020 tarihleri arasında ... Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak görev yaptığını, 17/01/2020 tarihinde iş akdinin emeklilik nedeniyle sona erdiğini ancak, kıdem tazminatının ödenmediğini ifade ederek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 1.000 TL kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle, adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Zonguldak 3. İş Mahkemesi 30/05/2023 tarih ve E.2021/62, K.2023/163sayılı kararı** ile, davada idari yargı mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle, davanın dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermiş, karar istinaf edilmeksizin kesinleşmiştir. Görevsizlik kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Somut olayda davacının, Davalı ... Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğü işyerinde usta öğretici olarak 04/11/1987 tarihinde işe girdiği ve 17/01/2020 tarihine kadar aralıksız olarak görev yaptığı sabittir. Davacı ders ücreti karşılığı usta öğretici olarak valilik onayı ile davalı Bakanlık bünyesindeki ... Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğünde görevlendirilmiştir. Davacının Valilik onayı ile görevlendirilmesi ve ücretlerinin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 89. maddesine uygun olarak Bakanlar Kurulunca çıkarılan kararlar uyarınca Maliye Bakanlığınca belirlenen ücretler üzerinden ödendiği dikkate alındığında, taraflar arasında iş sözleşmesi bulunmadığı, aralarındaki ilişkinin statü hukukuna tabi olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal güvenlik yönünden Sosyal Güvenlik Kurumuna primlerinin yatırılmış olmasının da davacının iş sözleşmesi ile çalıştığı anlamına gelmeyeceği açıktır. Konuya ilişkin Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 18/02/2017 tarih ve 2015/9-736 E., 2017/25 K. sayılı kararı ile 30/11/2021 tarihli 2019/9-786 E. 2021/1518 K. sayılı kararları da bu yöndedir. Benzer şekilde; Yargıtay 9. HD'nin 13/10/2022 gün ve 2022/8928 Esas, 2022/12290 Karar sayılı kararı ile Sakarya BAM 10. HD'nin 01/02/2023 gün ve 2022/2472 Esas, 2023/147 Karar sayılı Kararı, Sakarya BAM 12. HD'nin 06/10/2022 gün ve 2022/1089 Esas, 2022/1609 Karar sayılı kararı ve Gaziantep BAM 9 HD'nin 18/05/2021 gün ve 2019/1170 Esas, 2021/622 Karar sayılı kararı)

Açıklanan nedenlerle; Adli Yargı olarak açılan eldeki bu davada Mahkememizin görevsiz olduğu anlaşılmış, yine görev kamu düzenine ilişkin olup, yargılamanın her aşamasında resen dikkate alınacağından, 6100 sayılı yasanın 114/1.b hükmü gereğince davanın yargı yolu itibarı ile caiz olmadığı görülerek, davanın dava şartı yokluğundan aynı yasanın 115/2 hükmü gereğince usulden reddine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere;

1-Davanın yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle (dava şartı yokluğundan) usulden REDDİNE,..."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Ankara 9. İdare Mahkemesi 25/10/2023 tarih ve E.2023/1835, K.2023/2058 sayılıkararı ile, 2577 sayılı Kanun'un 15/1-a maddesi uyarınca yetki yönünden davanın reddine veyetkili mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Ankara Bölge İdare Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

5. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 7. İdari Dava Dairesi 09/11/2023 tarih ve E.2023/2946, K.2023/2819 sayılı kararı ile, dava konusu uyuşmazlığın çözümüne ilişkin olarak 2577 sayılı Kanun'un 43/1-b maddesi uyarınca Zonguldak İdare Mahkemesinin yetkili olduğuna ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

6. **Zonguldak İdare Mahkemesi 11/12/2023 tarih ve E.2023/1379 sayılı kararı**ile, davacı ile davalı idare arasında bir hizmet ilişkisi bulunduğu, talep edilen işçi alacaklarının 4857 sayılı İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, işçi-işveren ilişkisinden kaynaklanan bu uyuşmazlıkta iş mahkemesinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir :

> *"...Dava dosyasının incelenmesinden; davacının, ... Halk Eğitim Merkezindeusta öğretici olarak fiilen çalıştığı gün karşılığı fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydı ile 1.000,00 TL kıdem tazminatınınis akdinin emeklilik nedeniyle sona erdiği17/01/2020 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikteödenmesi istemiyle Zonguldak 3. İş Mahkemesi'nin E:2021/62 sayılı dosyasında dava açtığı, anılan Mahkemenin 30/05/2023 tarih, E:2021/62, K:2023/163 sayılı kararıyla, uyuşmazlığın çözümünde idari yargı görevli olduğundan bahisle, "davanın "dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine" karar verilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.*
>
> *Diğer yardan; benzer bir uyuşmazlıkta, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 17/04/2023 tarih, E:2023/243, K:2023/332 sayılı dosyasında, "Halk Eğitim Merkezinde usta öğretici olarak çalışırken iş akdi feshedilen davacının, İş Kanunu'ndan kaynaklanan parasal haklarının ödenmesi istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiğine" hükmedilmiştir.*
>
> *Bu durumda; davacının geçmiş yıllarda belirli süreli dönemlerle idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen tazminat ve alacakların İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, Uyuşmazlık Mahkemesinin benzer uyuşmazlıklardaki yerleşmiş içtihatları kapsamında uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır..."*

III. İLGİLİ HUKUK

7. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, 01/10/2008 tarihinde yürürlüğe giren 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 106. maddesi ile yürürlükten kaldırılan2. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

> *"Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu Kanun'a göre sigortalı sayılırlar."*

8. 506 sayılı Kanun'un *"Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri"* başlıklı mülga 134. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanun'un uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar, yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakla görevli mahkemelerde görülür."*

9. 5510 sayılı Kanun'un *"Tanımlar"* başlıklı3. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

> *"Bu Kanunun uygulanmasında;*
> *...*
> *6) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,*
> *...*
> *ifade eder.*
> *..."*

10. 5510 sayılı Kanun'un 79. madde ile başlayan 4. Kısmında, primlere ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

11. 5510 sayılı Kanun'un "*Uyuşmazlıkların çözüm yeri*" başlıklı 101. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür."*

12. 4857 sayılı İş Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı işverenler ile bir iş sözleşmesine dayanarak çalıştırılan işçilerin çalışma şartları ve çalışma ortamına ilişkin hak ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Bu Kanun, 4 üncü Maddedeki istisnalar dışında kalan bütün işyerlerine, bu işyerlerinin işverenleri ile işveren vekillerine ve işçilerine faaliyet konularına bakılmaksızın uygulanır.

İşyerleri, işverenler, işveren vekilleri ve işçiler, 3 üncü maddedeki bildirim gününe bakılmaksızın bu Kanun hükümleri ile bağlı olurlar."

13. 4857 sayılı İş Kanun'un 8. maddeyle başlayan "*İş Sözleşmesi, Türleri ve Feshi*" başlıklı İkinci Bölümünde kıdem tazminatı, ücretli izin, bildirim süresinden kaynaklanan yükümlülük ve haklara ilişkin hususlarayer verilmiştir.

14. 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'nun "*İş mahkemelerinin kuruluşu*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri, Hâkimler ve Savcılar Kurulunun olumlu görüşü alınarak, tek hâkimli ve asliye mahkemesi derecesinde Adalet Bakanlığınca lüzum görülen yerlerde kurulur. Bu mahkemelerin yargı çevresi, 26/9/2004 tarihli ve 5235 sayılı Adlî Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun hükümlerine göre belirlenir.

(2) İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde iş mahkemelerinin birden fazla dairesi oluşturulabilir. Bu daireler numaralandırılır. İhtisaslaşmanın sağlanması amacıyla, gelen işlerin yoğunluğu ve niteliği dikkate alınarak, daireler arasındaki iş dağılımı Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenebilir. Bu kararlar Resmî Gazete'de yayımlanır. Daireler, tevzi edilen davalara bakmak zorundadır.

(3) İş mahkemesi kurulmamış olan yerlerde bu mahkemenin görev alanına giren dava ve işlere, o yerdeki asliye hukuk mahkemesince, bu Kanundaki usul ve esaslara göre bakılır."

15. 7036 sayılı Kanun'un "*Dava şartı olarak arabuluculuk*" başlıklı 3. maddesinin (1) numaralı fıkrası şöyledir:

"(1)Kanuna, bireysel veya toplu iş sözleşmesine dayanan işçi veya işveren alacağı ve tazminatı ile işe iade talebiyle açılan davalarda, arabulucuya başvurulmuş olması dava şartıdır."

16. 7036 sayılı Kanun'un *"Görev"* başlıklı 5. maddesi şöyledir:

"(1) İş mahkemeleri;

a) 5953 sayılı Kanuna tabi gazeteciler, 854 sayılı Kanuna tabi gemiadamları, 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa veya 11/1/2011 tarihli ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun İkinci Kısmının Altıncı Bölümünde düzenlenen hizmet sözleşmelerine tabi işçiler ile işveren veya işveren vekilleri arasında, iş ilişkisi nedeniyle sözleşmeden veya kanundan doğan her türlü hukuk uyuşmazlıklarına,

b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi b) İdari para cezalarına itirazlar ile 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamındaki uyuşmazlıklar hariç olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumu veya Türkiye İş Kurumunun taraf olduğu iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklanan uyuşmazlıklara,

c) Diğer kanunlarda iş mahkemelerinin görevli olduğu belirtilen uyuşmazlıklara, ilişkin dava ve işlere bakar."

17. 7036 sayılı Kanun'un "*Geçiş Hükümleri*" başlıklı geçici 1. maddesi şöyledir:

"(1) Mülga 5521 sayılı Kanun gereğince kurulan iş mahkemeleri, bu Kanun uyarınca kurulmuş iş mahkemeleri olarak kabul edilir. Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce açılmış olan davalar, açıldıkları mahkemelerde görülmeye devam olunur.

(2) Bu Kanunun dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümleri, bu hükümlerin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla ilk derece mahkemeleri ve bölge adliye mahkemeleri ile Yargıtayda görülmekte olan davalar hakkında uygulanmaz.

(3) Başka mahkemelerin görev alanına girerken bu Kanunla iş mahkemelerinin görev alanına dâhil edilen dava ve işler, iş mahkemelerine devredilmez; kesinleşinceye kadar ilgili mahkemeler tarafından görülmeye devam olunur.

(4) İlk derece mahkemeleri tarafından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar, karar tarihindeki kanun yoluna ilişkin hükümlere tabidir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/04/2024 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, idare mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

19. Raportör-Hâkim Gülay DOĞAN'ın davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

20. Dava, davacının ... Halk Eğitim Müdürlüğünde usta öğretici olarak çalışmakta iken, iş akdinin emeklilik nedeniyle sona ermesi sonrasında kıdem tazminatının ödenmediği iddiasıyla, kıdem tazminatı alacağının faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

21. Davacının, idareyle arasında bir hizmet ilişkisi kurulduğu, talep edilen kıdem tazminatının İş Kanunu'ndan kaynaklanan haklardan olduğu dikkate alındığında, uyuşmazlığın özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

22. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Zonguldak İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, Zonguldak 3. İş Mahkemesinin 30/05/2023 tarih ve E.2021/62, K.2023/163 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Zonguldak İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Zonguldak 3. İş Mahkemesinin 30/05/2023 tarih ve E.2021/62, K.2023/163 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

01/04/2024 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Nilgün	Doğan	Eyüp
YAŞAR	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN